

BẢN TIN NGÀY NGHIÊN CỨU BIỂN ĐÔNG

(Cập nhật 29/06/2020)

Ls Trung | Trương Sĩ 2014

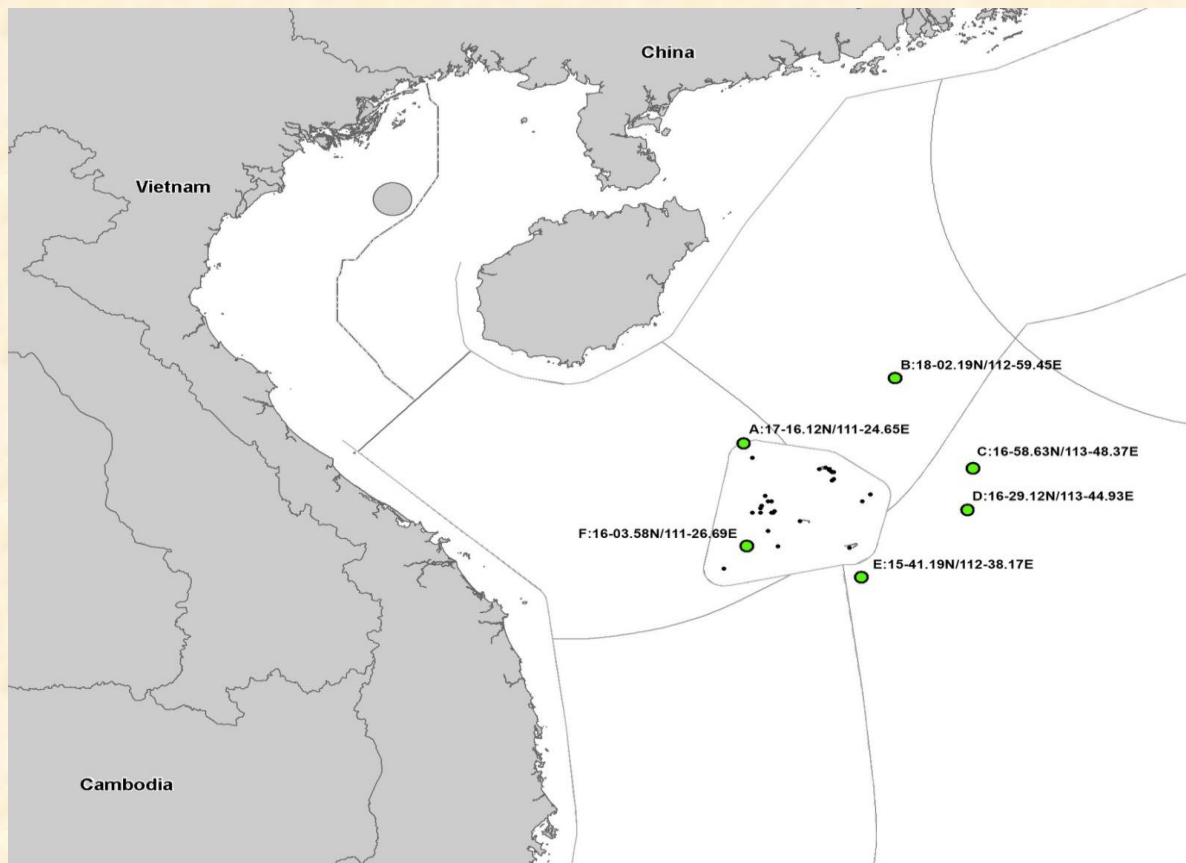
Tình hình nổi bật

Phát biểu tại Hội nghị không chính thức Bộ trưởng Ngoại giao ASEAN, ngày 25/6, BTNG Campuchia Prak Sokhone cho biết Campuchia mong muốn duy trì lập trường trung lập trong vấn đề Biển Đông vì nước này không phải là bên yêu sách; hy vọng các bên liên quan sẽ tiếp tục duy trì môi trường có lợi để duy trì hoà bình, an ninh và ổn định ở khu vực, giúp sớm hoàn tất tiến trình đàm phán COC giữa các bên liên quan.

Bộ trưởng Quốc phòng Nhật Bản ngày 26/6 cho rằng hành vi của Trung Quốc tại Biển Đông và biên giới Ấn Độ là rất đáng cảnh báo. Bộ trưởng cũng nêu quan ngại về việc Trung Quốc gia tăng các hành động quyết liệt tại các vùng biển và vùng trời trong khu vực, nhấn mạnh Trung Quốc đang nỗ lực đơn phương thay đổi nguyên trạng tại Biển Đông, Biển Hoa Đông, biên giới Ấn Độ và Hồng Công.

Báo Trung Quốc ngày 26/6 thông báo kết thúc thành công cuộc Tuần tra chung sông Mê Kông lần thứ 94 giữa Trung Quốc và Lào, Myanmar, Thái Lan từ ngày 23-26/6. Tổng cộng có 4 thuyền thực thi pháp luật và 107 nhân viên tham gia hoạt động tuần tra chung trong hành trình dài 654km kéo dài 4 ngày 3 đêm. Theo đó, 4 bên ngoài thực hiện các hoạt động chống ma túy còn phát hơn 1.000 áp phích để nâng cao nhận thức của người dân dọc sông Mê Kông về vấn đề này.

Cục Hải sự Tam Sa ngày 27/6 ra Cảnh báo Hàng hải số 0059 thông báo tập trận của quân đội Trung Quốc tại Quần đảo Hoàng Sa từ ngày 1/7 đến ngày 5/7 trong khu vực nổi 6 điểm sau: A:17-16.12N/111-24.65E; B:18-02.19N/112-59.45E; C:16-58.63N/113-48.37E; D:16-29.12N/113-44.93E; E:15-41.19N/112-38.17E; F:16-03.58N/111-26.69E (*xem hình dưới*).

Nguồn ảnh: Nghiên cứu Biển Đông

Lực lượng tự vệ trên biển Nhật Bản ngày 27/6 đưa tin hai tàu hải quân Nhật JS Kashima và JS Shimayuki và một phi đội huấn luyện đã tập trận cùng hai tàu hải quân Ấn Độ INS Rana và INS Kulish tại Ấn Độ Dương nhằm giúp tăng cường hiểu biết lẫn nhau giữa hải quân hai nước.

Báo South China Morning Post (Trung Quốc) ngày 28/6 cho biết nước này tìm thấy hồ nước ngọt trên Đá Chữ Thập. Theo thông tin từ các nhà khoa học Trung Quốc, hồ này hiện đang mở rộng với tốc độ khoảng 1 mét/năm – gần gấp đôi tốc độ trên các đảo tự nhiên; các hồ tương tự được cho là cũng có thể đang dần hình thành trên các đảo nhân tạo khác trong khu vực; có thể đóng vai trò làm nguồn nước quan trọng cho cư dân địa phương và hệ sinh thái. Đá Chữ Thập có lượng mưa lớn khoảng 3000 mm/năm, gấp 5 lần đất liền Trung Quốc và hiện tượng “thấu kính nước ngọt” (phần nước mưa nổi trên nước mặn sau khi chìm xuống dưới đất) ở Đá Chữ Thập diễn ra nhanh hơn bình thường và hình thành chỉ 2 năm sau khi được cải tạo, đến năm nay đạt độ sâu 7m, dự kiến đến năm 2035 sẽ mở rộng đến 15m. Các nhà khoa học cho rằng, quá trình cải tạo đảo nhân tạo đã đẩy nhanh tiến trình này. Hiện nay, người dân Trung Quốc trên Đá Chữ thập chủ yếu phụ thuộc vào việc lọc nước biển, còn nguồn nước ngọt hiện đang khan hiếm trầm trọng.

Ngày 28/6 Ngoại trưởng Mỹ Mike Pompeo tuyên bố trên trang Twitter cá nhân:

“Mỹ hoan nghênh sự kiên định của các nhà lãnh đạo ASEAN trong việc giải quyết tranh chấp trên Biển Đông theo luật pháp quốc tế, bao gồm Công ước Liên Hợp Quốc về Luật Biển (UNCLOS) 1982. Trung Quốc không được phép coi Biển Đông là để chế biển của mình. Chúng tôi sẽ sớm có nhiều phát biểu hơn về chủ đề này”.

Nhóm tác chiến tàu sân bay Nimitz và Ronald Reagan ngày 28/6 diễn tập hiệp đồng ở Biển Philippines. Chỉ huy Nhóm tàu sân bay số 5 hải quân Mỹ, Chuẩn đô đốc George Wikoff cho biết luôn tìm mọi cơ hội cải thiện năng lực tác chiến và khả năng triển khai trên nhiều mặt trận. Ngoài ra, hoạt động của hai nhóm tàu sân bay thể hiện cam kết đối với các đồng minh và đối tác trong khu vực, khả năng triển khai sức mạnh ở Ấn Độ Dương - Thái Bình Dương và quyết tâm chống lại các thế lực thách thức luật pháp quốc tế.

SCSPI, cơ quan nghiên cứu của Trung Quốc, ngày 28/6 trên Twitter cho rằng máy bay do thám P-8A Poseidon và P-3C Orion của Mỹ được phát hiện ở eo biển Ba Sĩ (Bashi Channel), nơi kết nối Biển Đông với Thái Bình Dương, dù không thể chắc chắn về chiếc P-3C. Theo thông tin từ các nguồn theo dõi máy bay khác nhau như Golf 9, Aircraft Spots và SCSPI, máy bay Mỹ đã duy trì hiện diện gần Đài Loan trong 8 ngày liên tiếp và đều có hướng bay tới Biển Đông. Theo Tô Tử Vân (蘇紫雲), Nghiên cứu viên ở Viện nghiên cứu An ninh và Quốc phòng Quốc gia, sự hiện diện của Mỹ nhằm giám sát bất kỳ hành động bất thường nào của tàu ngầm Trung Quốc, bởi nếu vượt qua được eo biển Ba Sĩ, tàu ngầm Trung Quốc có khả năng bắn được tên lửa vào đất liền của Mỹ.

Trung tâm SCSPI (Trung Quốc) cho biết ngày 25/6, 03 máy bay quân sự Mỹ, gồm máy bay trinh sát EP-3, máy bay săn ngầm P-8A và máy bay tiếp nhiên liệu trên không KC-135, xuất hiện ở eo biển Ba Sĩ và di chuyển về Biển Đông. Đây là ngày thứ 6 liên tiếp Không quân Mỹ thực hiện sứ mệnh mà giới quan sát cho là nhằm truy tìm tàu ngầm Trung Quốc.

Ngoại trưởng Indonesia Retno Marsudi, ngày 25/6 trả lời phỏng vấn Đài TNVN tại Jakarta đã dành lời khen cho công tác chuẩn bị Hội nghị Cấp cao ASEAN 36 của Việt Nam, cho biết Việt Nam lâu nay vẫn thể hiện tốt vai trò lãnh đạo của mình. Về vấn đề Biển Đông, Ngoại trưởng Indonesia bày tỏ quan điểm ASEAN cần (i) tiếp tục gửi thông điệp tới các bên để đóng góp cho sự ổn định và hòa bình trên Biển Đông; (ii) nhanh chóng thực hiện đàm phán COC vốn đang bị trì hoãn do dịch bệnh và (iii)

thể hiện vai trò và lập trường vững chắc khi đối mặt với Trung Quốc trước yêu sách “Đường chín đoạn”. Indonesia cũng kêu gọi các quốc gia tuân thủ luật pháp quốc tế, trong đó có UNCLOS 1982 và Phán quyết của Tòa trọng tài năm 2016.

Góc nhìn Quốc tế

+Trung Quốc:

Drake Long ngày 26/6 cho biết, theo hình ảnh vệ tinh từ 17/4 đến 25/6, Trung Quốc đang nạo vét ở một vịnh tại Đảo Phú Lâm, Quần đảo Hoàng Sa và dường như có ý định mở rộng diện tích đảo về phía Tây Bắc. Ảnh vệ tinh ngày 26/6 cho thấy 3 tàu hải giám Trung Quốc ở cảng thuộc Đảo Phú Lâm, cùng với vật thể trông giống xà lan chở vật liệu.

+ Các nước khác:

Chuyên gia Christian Le Miere ngày 26/6 đánh giá Mỹ tăng cường hiện diện quân sự ở khu vực, quyết tâm đối phó với Trung Quốc. Gần đây, Ủy ban Quân vụ Thượng viện Mỹ đã phê chuẩn Đạo luật Ủy quyền Quốc phòng năm 2021, với bổ sung quan trọng là cấp kinh phí cho Sáng kiến Răn đe Thái Bình Dương. Dù chỉ chiếm 0,2% tổng ngân sách quốc phòng nhưng điều này thể hiện quyết tâm và sự thống nhất của chính quyền Mỹ trong chính sách với Trung Quốc. Sáng kiến Răn đe Thái Bình Dương giống với Sáng kiến Răn đe châu Âu năm 2014 dưới thời cựu Tổng thống Barack Obama nhằm ngăn chặn Nga và trấn an các đồng minh. Về bản chất, Washington sẽ chuyển mô hình từ một số căn cứ lớn ở châu Á gần bờ biển Trung Quốc sang số lượng lớn các căn cứ nhỏ nằm phân tán, với hệ thống đánh chặn tên lửa tốt hơn. Đây là bước đi cụ thể đầu tiên của chính quyền Tổng thống Trump nhằm tăng cường răn đe Trung Quốc, tuy nhiên vẫn chưa rõ về tính hiệu quả và mức độ trấn an đồng minh của sáng kiến này.

Học giả Veerle Nouwens (Viện RUSI, Anh) ngày 25/6 cho rằng Trung Quốc có nhiều lý do để sử dụng các công ty an ninh tư nhân để đảm bảo an ninh cho tuyến đường tơ lụa trên biển trong tương lai: (i) Lực lượng hải quân nhiều khả năng sẽ tập trung nhiều hơn cho nhiệm vụ bảo vệ các quyền chủ quyền và thực hiện nhiệm vụ ngoại giao quân sự; (ii) Lực lượng cảnh sát biển chưa làm quen và chưa đủ năng lực duy trì hoạt động tại các vùng biển xa; (iii) Năng lực duy trì an ninh của các nước nhận đầu tư BRI vẫn còn nhiều hạn chế; và (iv) Các công ty an ninh của phương Tây

dù có năng lực tốt nhưng chi phí thuê lại quá cao. Trở ngại với Trung Quốc là hiện chưa có khung pháp lý rõ ràng (cả ở trong nước và quốc tế) để điều chỉnh hoạt động của các công ty an ninh tư nhân. Điều này có thể dẫn đến các công ty an ninh tư nhân của Trung Quốc gây tổn hại đến hình ảnh quốc gia và tạo ra căng thẳng trong quan hệ ngoại giao.

GS Carl Thayer, Đại học New South Wales, Úc ngày 26/6 chỉ ra các yếu tố gây trở ngại trong quan hệ Trung Quốc và Úc, bao gồm: (i) Quan ngại của Úc đối với những tác động địa chính trị từ sự trỗi dậy của Trung Quốc; **(ii)** Sự can thiệp của Trung Quốc vào nội bộ Úc; **(iii)** Việc Trung Quốc quân sự hóa Biển Đông và tiếp tục “lách” luật pháp quốc tế, **(iv)** Trung Quốc thiếu minh bạch trong việc đối phó với dịch COVID19. Do đó, quan hệ hai nước sẽ khó được cải thiện trong ngắn hạn.

Biên tập: Nguyễn Phương Hoài

@Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao

"Bản tin ngày Nghiên cứu Biển Đông" được soạn thảo từ các tài liệu công khai nhằm tổng hợp thông tin giúp bạn đọc. Các thông tin trong Bản tin không phản ánh quan điểm của Viện Biển Đông. Ban biên tập không chịu trách nhiệm đối với sự thay đổi về nội dung của tin gốc cũng như đường dẫn kèm theo đến các tin gốc.

Mọi ý kiến góp ý xin gửi về Viện Biển Đông - Học viện Ngoại giao, 69 Chùa Láng, Đống Đa, Hà Nội; email: scsi@dav.edu.vn.